

U autobusu, vozu, radnji... antimilitaristi~ka politika u praksi

„Mi u Srbiji `ivimo 24 sata u toku jednog dana u militarizmu, jedino kad spavamo ne, ali ni tada nismo sigurne jer su i na{i snovi, bolje re~eno, no}ne more, pro`ete militarizovanom svakodnevnicom.“ Senka je kazala da militarizaciju ne proizvodi jedino re`im institucionalnim putem (stalnim pove}anjem broja pripadnika raznih oru`anih formacija, pove}anjem bud`eta u vojne i policijske svrhe, itd.) ve} se militarizacija u svakodnevnom `ivotu `ena ispoljava i kao gubljenje kontrole nad vlastitim `ivotom, kao proces koji integri{e skoro sve aspekte `enskih `ivota u logiku ratnog sistema.

@ene su i `rtve ali su i sau-esnice militarizacije; militarizam `ene kooptira ili viktimizira. Me|utim, cilj ove radionice sastojao se i u tome da podstakne `ene da iza|u iz viktimiziraju}e pozicije u koju ih stavlja militarizam, da se razmene iskust-

va `enske pobune i nemirenje sa pasivnim posmatranjem militaristi-kog nasilja. Razgovarale smo o oblicima gra|anske neposlu{nosti, kako na individualnom planu tako i u okviru grupa u kojima delujemo.

Tokom razgovora izneti su brojni primeri *civilne intervencije u svakodnevnom `ivotu, u svom okru`enju*.

Na radionici je u-estvovalo oko tridesetak `ena iz raznih zemalja. Me|u nama je bio i Davor iz Antiratne kampanje i @ena u crnom iz Beograda.

Akcija protiv militarizacije svakodnevnog `ivota „podelile“, smo u zavisnosti od elemenata koji preovladavaju u njima, iako se u akcijama prepli}e uvek vi{e elemenata.

ANTIMILITARI^KE AKCIJE – vezane za promovisanje *prigovora save-*

joj `ivimo. Protestovale smo ispred vojnih baza, pokrenuto je mno{to inicijativa protiv nuklearnog naoru`anja koje slu`i za masovno uni{tavanje. @elele smo da stvaramo mir a ne da `ivimo u „naoru`anom miru“.

DAVOR (Beograd): Uklju-en sam u Antiratnu kampanju, akciju protiv rata na Kosovu, koja je pokrila celu Srbiju. Delili smo antiratne letke, lepili plakate, postere, ali smo, pre svega, imali izuzetnu komunikaciju sa ljudima {irom Srbije. To smatram vrlo bitnim za sredinu kao {to je ova u kojoj `ivimo. (Davor i Teodora su prilo`ili pisani materijal, {to objavljujemo nakon ove radionice).

Pored toga, Milka iz Banja Luke nam je ispri-ala da je primetila da vrlo mali broj ljudi u njenom okru`enju podr`ava rat na Kosovu: „Kad je jedna grupa studenata iz Beograda organizovala miting podr{ke srpskim snagama na Kosovu, vrlo mali broj ljudi se odzvaao. Svega nekoliko desetina i to me je veoma obradovalo.“ Ka`e da u njenom okru`enju skrivaju dezertera koji dolaze iz Srbije i odbijaju rat na Kosovu i da su ti mladi{i „izuzetno dobro primljeni“.

Ljupka iz Kotora nam je ispri-ala da podr`avaju mladi)e koji ne)e u rat, suprotstavljaju se nasilnoj mobilizaciji i organizovanjem protesta u svom gradu, podr`avaju mladi)e koji odbijaju da slu`e vojni rok i to smatraju „po-etkom demilitarizacije svesti u Crnoj Gori“. @ene u crnom su navele i podr{ku koje su pru`ale, zajedno sa drugim mirovnim grupama iz Beograda, majkama mobilisanih rezervista i regruta na Kosovu i raznim gradovima u Srbiji, itd.

ALTERNATIVNA EDUKACIJA
(na ulici i drugde; „osve{ivanje“, „prosvet{ivanje“)

MONIKA je iz Austrije, iz zapadnog dela. Ka`e da poku{ava da se „nenasiljem suprotstavi agresivnosti u {kolama. @elim da nau-im decu da na nasilje ne odgovaraju nasiljem, ve} da sukobe re{avaju nenasiljem i ne izlaze povre|eni iz njih“.

VALERIJA dolazi iz Padove, iz mre`e @ENE PROTIV RATA. Osnovna aktivnost grupe je „senzibilizovanje pojedinaca i pojedinki, pru`anje saveta, organizovanjem seminara alternativne edukacije“. Aktivistkinje pomenute grupe uklju-uju u tu edukaciju i ljude iz institucija, menjaju{i ih iznutra i veruju da su „institucije spona koja mo`e da podstakne promene ukoliko vr{imo pritisak na njih. Naravno nenasilnim putem“.

ANA je tako|e iz grupe @ENE ZA MIR ali iz Ligurije (Italija). U {koli radi na senzibilizovanju dece protiv rata, na projektima vezanim za imigrante.

GRAZIELA je iz Roviga (Italija) i radi u grupi „Usvojimo mir“. „Ve} tri godine `usvajamo decu na daljinu` (tj. {aljemmo im nov~anu pomo}, pru`amo emotivnu podr{ku...) uglavnom u Vojvodini. Radile smo i sa decom na projektima koji promoviu mir i solidarnost. Taj projekat traje ve} {est godina i `elimo da podstaknemo solidarnost me|u decom.“ I Graziela smatra da institucije „gradske vlasti“ u Italiji moraju da budu uklju-ene u te projekte „premda to nije uvek lako, ~esto zavisi od ljudi iz partije koja je na vlasti u tom gradu“.

porast prostitucije devoj-ica, od 12 do 14 godina, one su 'najskuplje'. Te devoj-ice su maltretirane, izlo`ene najve}im poni`enjima. To je prostitucija iz ekonomskih razloga, iz bede. Mislim da }emo uspeti da barem malo edukujemo devoj-ice i devojke da ne ulaze u to, barem malo da smanjimo visok procenat prostitucije mladih.“

VALERIJA (Padova): „Bavila sam se projektima 'alternativne ekonomije' za`ene, kako bi same zapo-ele neku ekonomsku delatnost, same se izdr`avale. Radimo i na projektima 'usvajanja na daljinu', vrlo je va`no naglasiti da se ne radi o 'odvo|enju dece' ve} o finansijskoj podr{ci deci koja i dalje `ive u svojim porodicama. Za pomo} smo se obra}ale i lokalnim vlastima, polako ih pridobijale da nas podr`e.“

Ana iz Ligurije radi na projektima solidarnosti sa imigrantkinjama. Graziela iz Roviga tako|e radi na projektima pomo}i deci ('usvajanje na daljinu').

AKCIJE KA UBLA@AVANJU DRU[TVENIH TENZIJA IZAZ- VANIH RATOM STVARANJE PRET- POSTAVKI ZA CIVILNO DRU[TVO NA BALKANU

SONJA (Beograd, aktivistkinja u raznim alternativnim inicijativama ekolo{kim, antiratnim, `enskim, te`i povezi- vanju ekologije, feminizma i pacifizma): „Ipak, u svim tim aktivnostima sam vide- la da u `enskom pokretu postoji posebna energija, u-estvovala sam u raznim akci- jama beogradskih feministkinja a posebno @ena u crnom. Zatim sam se odlu-ila da se protiv re`ima borim 'iznutra', vero-

vala sam da se tako ide u direktnu akciju. Prve dve godine sam odlu-ila da budem delegatkinja u Gradskom savezu, na loka- lnom nivou. Moj program je bio vezan za `enska pitanja i ekologiju. Moje kom{ije- bira~i tri puta su za mene glasali protiv [e{eljevih radikala kao protivkandidata. To je za mene zna-ilo povratak poverenja u obi-nog ~oveka i verujem da treba biti u direktnoj politi-koj akciji. Nastavi}u da se anga`ujem na tom nivou i paralelno razvijam grupu iz eko- feminizma.“

MARINA (Zagreb, Antiratna kam- panja): „Organizovale smo Mirovne stu- dije i veoma su mi va`na iskustva ste-ena na njima. Naprimjer, mladi} koji je 4 go- dine bi dobrovoljac u hrvatskoj vojsci sa- da je na tim studijama, radi na projektu 'ISTERATI SUTRA'. Radi na biv{em po- dru-ju Krajine, na otvaranju dijaloga iz- me|u povratnika i onih koji su ostali. Ta- ko on pronalazi svoj prostor da ne padne u 'crnu rupu'. Radile smo puno na projektu MIRAMIDE, projekat izgradnje mira, na podru-ju BiH i Hrvatske. Pre toga smo radili na volonterskom projektu PAK- RAC pre nego {to je grad bio podijeljen.“

MARIJA (Pan-evo): „Ja sam iz gru- pe @IVE VODE, koja okuplja 25 `ena iz biv{e Jugoslavije. Postojimo ve} 2,5 go- dine, imale smo 6 susreta, gde smo treni- rale nenasilno re{avanje konflikata. Cilj tih aktivnosti je da u svojim sredinama uspostavimo odnose saradnje, tolerancije, da se na zara}enim podru-}jima uspostave kontakti sa biv{im kom{ijama, sa onima koji su izbegli i `ele da se vrate, da se pomire. @elimo da uspostavimo druga-iji odnos komunikacije...“

